

ПЕТЪРЪ КАРАПЕТРОВЪ

Той не е писал много за деца. Но за възрастните е написал вече много книги. Той е единствен от младите ни писатели, които пишат разкази, повести и романи из живота на най-старите на българите. Въ своите съчинения той въвежда нравите, обичаите, изобщо цялата животна на българите от основането на българската държава до днес.

Петър Карпачев е роден в гр. Казанлък на 11. II. 1909 година. Учил е в Казанлък и в следващо време и дипломация на Софийския университет. Напечатава и, покрай многобройните исторически разкази и повести, и следните голями исторически романи: „Богомилци“ и „Тангра“. Той създава още много издателство „Древна България“ и издава специално исторически разкази и романи.

ОМУРТАГЪ

(Исторически разказ на един роб)

Растяне и се възпитаваше заедно с Омуртаг — той, бъдещият български хан! И аз — бедният роб. Омуртаг обичаше да четне на плочи, аз които се разпирваше за силата и славата на българите. Той караше и мене да разказвам това, което знаех. И аз разказвах, разказвах, а Омуртаг не слушаше съ широко отворени очи, сякаш за пръв път научаваше чудни неща. . . . Аз знаех, че българите си живели при хоро с жълти лица, далече зад планини и морета, че отпосле преминали една страна, голяма и студена, дото и вълна една. Не са имали синни ханове. Но българската държава не била прозорна и силна по тѣзи мѣста, зад Дунав, че тук е довел българите Искерихъ, третият син на Кубрата.

Омуртаг ме питаше:

— Знаеш ли кой съм аз?

— Да, Омуртаг.

— Сигурно на велико хан Крума.

— О, аз съм чувал за този баща.

Очнѣ на Омуртаг свѣтаха:

— Баща ми е великъ, силен и непобедим. Единъ ден и аз ще бъда хан и ще приделям на него.

А когато идваше вечерта, Омуртаг ме отвеждал на високъ чардакъ (Плисъ?), столцата на Омуртаг, потапяше въ полудряхъ. И този хански градъ приличаше на омъженъ, съ кули за стражи, съ строити тополи край каменни чешми, съ дървени жилици и съ пърмория храни на българския бог (Тангра?).

1) Старите българи, до покръстването си, на царя си казвали ханъ.

2) Плисъ се е намирал до сегашното село Плискови, Ново-Пазарско.

3) Българите тогава си били езичници. Вярвали са въ много богове. Тангра е най-големият бог — на небето и живота.

Когато дойде нощта, аз хана пѣвахъ жреци и самъ богъ Тангра слезе невидимъ между тѣхъ и голѣмѣтъ свѣщенъ ханъкъ, донесенъ отъ Искериха изъ неговата първа родина и поставенъ въ срдцата на храма, става по-целобенъ.

Първите звезди се запалваха. Въ двореца плѣха робинѣтъ на Омуртаговата майка. А Омуртаг ми говореше:

— Азъ мога да чета по звездите.

Надъ насъ се отклони звезда и полетѣ къмъ земята.

— Видѣ ли? — трепни Омуртагъ.

— Видѣхъ.

— Нѣкой е умирѣлъ. Това е неговата звезда.

Всѣхъ човѣкъ има звезда, когато се рожда, изгравя и та. А когато азъ съмъ се родилъ, седемъ звезди са изгряли. И азъ мога седемъ пъти да умирамъ и пакъ да съмъ живъ, защото ще бѣда ханъ.

Азъ треперяхъ отъ страхъ.

А Омуртагъ бѣ гордо направенъ и неговата детска глава бѣше много хубава.

Дочахъ, че ще бѣде ханъ.

Презъ деня се учехъ да азъкъ, да скачамъ отъ седлото, да се хващамъ на коня при силенъ бѣгъ, да стрелямъ съ джукъ. А когато оставаше свободни, отивахъ при голѣмѣтъ хански мечки или намирахъ нѣкой стѣнхисъ и се забавлявахъ съ него. Но най-много обичахъ Омуртагъ да очукавъ менши и да правя отъ тѣхъ кули и крепости.

— Някога, когато стана ханъ, азъ ще обградя Плисъ съ здрави крепостни стѣни.

Имахъ и учители, мажри българи, които ни учеха да пишемъ съ азбукъ рѣчни върху глинени плочи. Имахъ за учител и единъ болнавъ, който ни разказваше за военното изкуство на българите и ни учеше, какъ трябва да се държиш, когато порастнешъ и станешъ войникъ.

А по нѣкога идвахъ при насъ силни гадари, сицилии сицилии, които плѣха плѣха за ханъ Крума, за неговите победи, за гория Никшоръ. . . . Омуртагъ кѣмъ дѣваше пари, поглеждаше ме гордо и казваше:

— Чуваши ли? Някога ти ще пѣвашъ и за мене.

Петър Карпачевъ

ОЗДРАВЯВАНЕТО НА ЦАРЯ

(за Англичани)

ДАЛЕЧЕ отука въ една голяма страна на изтокъ живѣлъ единъ много жестокъ царъ. Той покорилъ много царства, заробилъ тѣхните царе и за нищо друго не мислѣлъ, освенъ за това царство, което още е останало непокорено.

Дълги години пѣхали покорените царства подъ гнета на неговите приближени управители. А той самъ никога не ходилъ изъ царството си. Живѣлъ само въ разкошните си палати и отъ тамъ изпращалъ секо, когото отивалъ на война.

Той билъ заповѣдалъ да не му съобщаватъ за нищо, което става извънъ двореца. Не искалъ да го безпокоятъ. Билъ даже заповѣдалъ на слугите си да изгонятъ всички птици изъ градините му, за да не го смущаватъ съ своите пѣски, когато си. А отъ всички той най-много обичалъ да спи на стѣноу.

Но единъ денъ царятъ се разболѣлъ тежко. Докторитъ го прегледали и казали на придворните, че ще живѣе само нѣколко дена.

Стрежалъ се царятъ, като узналъ, че му оставатъ само нѣколко дена да живѣе. Силалъ той придворните си, да нишъ направятъ последното си замѣщение. Но когато той се явилъ, той вече излѣлъ за вѣчно.

Нашъ и въ свѣта бѣше горешо. Слугитъ постоянно разваляли най-нѣжния вѣтрѣла

надъ лицето на царя, но не можели да пропѣдатъ непомощната горешина.

Придворните стоили съ наведени глави. А царятъ цялата нощъ бѣлѣвалъ въ леглото си.

На другата нощъ дошелъ на себе си. Огледалъ се наоколо.

Видѣлъ придворните си, които мѣчали. Тѣхното мѣчание и околната тишина го изплашавали много.

— Защо мѣчатъ? — попиталъ ги той. Но придворните не знаели какво да му отговорятъ. А той не можелъ да заспи, колкото и да се кѣчелъ.

Приискало се на царя да слуша музика.

Но никой не знаелъ да свири, защото преди не давалъ никому да свири, за да го не смущава. А и въ градните нѣмало никъкви пѣщи, защото били изгонени всички, както билъ заповѣдалъ той.

И такъ нощъ царятъ не можелъ да заспи, а на стѣнѣта заповѣдалъ да му неспиратъ нѣкой, който знае да свири, за да го развалява безъспиренъ му часовъ.

Бавно, бавно, когато се досѣдилъ за сина на бедния рибаръ, който всѣкъ денъ свирѣлъ край рѣката подъ голѣмѣтъ върба. Той свирѣлъ толкова хубаво, че слугитъ на царя често пѣли оставали работата си и отивали да го слушатъ. А после като закъсѣвали, за това ги наказвали.

И слугата се опитвалъ да търси рибарския синъ.

Както всѣкъ вечеръ, и тоя пѣлъ рибарскиотъ синъ свирѣлъ подъ върбата.

Довелъ го при царя.

— Извири ми нѣщо — казалъ царятъ.

Рибарскиотъ синъ извадилъ своята дървена свирка и засвирѣлъ една тихина мелодия. Царятъ започналъ да плаче. За пръвъ пѣлъ въ живота си плачѣлъ.

Той пѣлъ той казалъ на придворните си, че много му се иска да види царството си. Той никога до тогава не се билъ свѣждалъ да обиколи царството си. На смъртния си часъ пожелалъ да го види.

Но когато придворните отворили прозорецъ му — отъкъ се измъкналъ само частъ отъ стѣнѣта му и една отъ градините.

Рибарскиотъ синъ тихо извадилъ свирката изъ джоба си и засвирѣлъ. Пѣсенята му била толкова хубава, че предъ очите на царя и великоитъ започнали да се извѣратъ всѣмъ хубави хубави пѣсъ.

Царятъ лека-полека се свѣсналъ, започнали да му се извѣратъ поля, сини планини, долини, езера и рѣки.

Рибарскиотъ синъ така свирѣлъ, че призовавалъ хладните изъ синѣтъ дълбини на рѣкитъ, идващо заедно съ бѣща си ловѣща риба.

На царя станало прохладно, той се приповдигналъ на леглото и запиталъ:

— А чии си тѣхъ хубави долини и поля, които виждамъ предъ себе си?

— Ваши, царю честити — отговорили великоитъ.

— А тѣхъ хора, които живѣятъ въ тѣхъ?

— И тѣ са ваши, царю честити. Това са вашитъ половеци и вашитъ роби.

— Ами тѣхъ тамъ, дѣто се навѣждатъ и пакъ се изправятъ?

— Това са вашитъ жътвари, царю честити.

— Ами не мѣ ли е горешо отъ слѣпшето? Не имъ ли е тежко да се навѣждатъ въ тѣхъ пѣлъ?

Рибарскиотъ синъ продължавалъ да свири и предъ очите на царя ставало все по-силно и по-силно.

Скоро той се приповдигналъ и пожелалъ да стане. И, като по чудо, той съвсѣмъ оздравѣлъ и почналъ да запита придворните за работитъ въ двореца.

И за най-голямо удивление на придворните, на тѣхъ се сторило, че царятъ е станалъ по-добъръ. А това направилъ рибарскиотъ синъ съ своета свирка.

— Докарайте ми малкѣта — кротко казалъ царятъ, — искамъ да обиколя цялото си царство.

Великоитъ се разотиснали, като си шепнѣли за чудесното оздравѣване на царя.

А рибарскиотъ синъ пакъ се върналъ въ жилищата на бѣща си, пакъ засвирѣлъ, и пакъ се събрали слугите отъ двореца да го слушатъ. А той свирѣлъ за полята, горитъ и хубоститъ на своето царство.

Тодоръ Харманджиевъ